

ทำดีเพื่อ
เลี้ยง
ทำ CSR!

กรณีศึกษา "แฮร์แมชน้อย" ก่อนที่เธอจะถูกจับ ก็บริจาคน้ำมัน แต่ก็ล้างผิดไม่ได้

นี่คือกลยุทธ์ 'ซันเทพ' ที่อ้างการทำดี แต่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ขาด CSR ที่แท้จริง

ท่านเคยสงสัยไหม ทำไมหนอพวกคุณหญิง คุณนาย ทำงานแจกของสังคมสงเคราะห์มารวม 50 ปีแล้ว ปัญหาสังคม ก็กลับยิ่งหนัก มีการรณรงค์เรื่องปลูกป่าหรือเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งต่างๆ กลับยิ่งเลวร้ายลง พื้นที่ป่าปลูกใหม่เทียบไม่ได้เลย กับป่าที่ถูกทำลาย ปัจจุบันเรากลับเรียกการทำดีทำนองนี้เสีย เถ่ว่า CSR ซึ่งมักเป็นไปแบบ 'ลูปหน้าปะจมูก' แต่ที่เลวร้ายไปกว่านั้นก็คือ บ่อยครั้งกลับเป็นการทำดีเพื่อปกปิดความชั่ว-ปกป้องคนชั่ว

ความรับผิดชอบต่อหรือ Responsibility คือพันธกิจที่ต้องปฏิบัติ ละเลยไม่ได้ หากไม่ถือเป็นการละเมิดซึ่งย่อมมีโทษตามกฎหมายแรงงาน กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา และกฎหมายผังเมือง ฯลฯ การมี CSR ก็คือการทำธุรกิจให้ถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่ขัดจรรยาบรรณ การมี CSR จึงเป็นเครื่องหมายแห่งความเจริญที่มีอารยธรรม ไม่ไปถกฉวยตีชิง เบียดเบียนหรือก่ออาชญากรรม (ทางเศรษฐกิจ) กับใคร เพื่อให้ตนอยู่รอด

การให้-อาสา: ไม่ใช่หัวใจ CSR ใครอยากบริจาคเพิ่มเติมอยากทำดีเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ก็เป็นสิ่งที่พึงอนุโมทนา หรือถือเป็นการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่สวยงาม แต่นี่ไม่ใช่หัวใจหรือเนื้อหาใจกลางของ CSR เพราะเป็นการอาสาโดยใจสมัคร ไม่ใช่ความรับผิดชอบต่อ รูปแบบการทำดีอาจเป็นการแจกข้าวของ การช่วยเหลือเด็กหรือผู้ด้อยโอกาส ชุมชน หรือปลูกป่า ฯลฯ ซึ่งอาจเป็นทั้งการให้เปล่า การช่วยพัฒนา หรือการให้การศึกษา เป็นต้น

การชูประเด็นการให้-อาสาทำดี เป็นการเลือกปฏิบัติไปในด้านการทำดี แต่ละเลยในส่วนที่ไม่ละเมิดกฎหมาย จะสังเกตได้ว่าวิสาหกิจที่หมิ่นเหม่ต่อกฎหมายมักชอบรณรงค์ CSR แบบการทำดีเป็นอย่างยิ่ง เช่น วิสาหกิจปูน พลังงานหรือแร่ธาตุที่มีโอกาสทำลายสิ่งแวดล้อมมหาศาล (หากไม่จัดการตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด) หรือแม้แต่สถาบันการเงินชั้นนำบางแห่งที่ได้ชื่อว่ามี CSR ดีเยี่ยมในแง่การบริจาคเงินเพื่อสังคมมากมาย ก็อาจเอาเปรียบลูกจ้าง จนสภาพแรงงานต้องออกมาเคลื่อนไหวประท้วง เป็นต้น

ทำดีเพื่อปกปิดความผิด? การทำดีแบบแอบแฝงและไร้ประสิทธิภาพ นอกจากจะได้ดีเฉพาะคนทำดีแล้ว ปอຍครั้งยังเป็น การช่วยปกปิดความชั่วของคนชั่วที่ซ่อนตัวอยู่ภายใต้เสื้อคลุมของคนดี เช่น เรารณรงค์ปลูกป่ากันใหญ่ แต่ไม่เคยใส่ใจว่า เราจะรณรงค์กันปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ากันอย่างไร ในปี 2504 มีพื้นที่ป่าไม้อยู่ 273,629 ตร.กม. (53% ของพื้นที่ประเทศไทย) แต่ ณ ปี 2547 เหลืออยู่เพียง 167,591 ตร.กม. (33% ของพื้นที่ประเทศไทย) หรือหายไปเท่ากับ 68 เท่าของพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือเท่ากับเราสูญเสียพื้นที่ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงรวมกัน

เราคงเคยพบเห็นการรณรงค์การทำดีมีคุณธรรมกันอย่าง บ้าคลั่ง นี่อาจเป็นอาชญากรรมที่แสนแยบยลเพื่อเบี่ยงเบนไม่ให้สังคมรับรู้สาเหตุแท้จริงของปัญหา ปัญหาในทุกวันนี้ไม่ใช่อยู่ที่ประชาชนทำดีน้อยไป แต่อยู่ที่มีคนจำนวนน้อยที่มีอิทธิพลและอำนาจ ละเมิดกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกลับเอาหูไปนาตาไปไร่ต่างหาก เราจึงควรรณรงค์ไม่ให้คนทำผิดกฎหมาย ยิ่งกว่านั้นเราควรรณรงค์ให้ประชาชนรู้จักปกป้องและหวงแหนสิทธิของตนเองตามกฎหมายและไม่เฉยชาต่อการกระทำผิดกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม รวมทั้งรณรงค์ให้วิสาหกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่ฉ้อฉล และให้รัฐบาลรักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด

วิสาหกิจที่ดีต้องประกอบสัมมาอาชีพตามกฎหมายโดยเคร่งครัดเพราะนี่คือเส้นแบ่งระหว่างสุจริตชนกับอาชญากร ระหว่างวิสาหกิจที่มี CSR กับวิสาหกิจที่เอาเปรียบหรือฉ้อฉลสังคม ผู้ที่ไม่เบียดเบียนสังคมย่อมได้รับการยกย่องยิ่งเมื่ออาสาทำดี ยิ่งเป็นมงคลต่อชีวิตและกิจการ

